

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018

2018 dccc 2

RHAN 2

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

PENNOD 4

OSGOI A DATRYS ANGHYTUNDEBAU

Trefniadau awdurdodau lleol

68 Trefniadau ar gyfer osgoi a datrys anghytundebau

- (1) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau gyda golwg ar osgoi a datrys anghytundebau rhwng—
 - (a) cyrff addysg, a
 - (b) plant neu bobl ifanc y mae'r awdurdod yn gyfrifol amdanynt, neu yn achos plant o'r fath, eu rhieni,ynghylch arfer gan gyrff addysg eu swyddogaethau o dan y Rhan hon.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau gyda golwg ar osgoi a datrys anghytundebau rhwng—
 - (a) perchenogion sefydliadau perthnasol, a
 - (b) plant neu bobl ifanc y mae'r awdurdod yn gyfrifol amdanynt ac sydd ag anghenion dysgu ychwanegol ac, yn achos plant o'r fath, eu rhieni,ynghylch y ddarpariaeth ddysgu ychwanegol a wneir ar gyfer plant neu bobl ifanc.
- (3) Rhaid i'r trefniadau o dan is-adrannau (1) a (2) gynnwys darpariaeth i bartion mewn anghytundeb gael mynediad at help i'w ddatrys oddi wrth bersonau sy'n annibynnol ar y partion.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

- (4) Rhaid i awdurdod lleol hybu'r defnydd o'r trefniadau a wneir o dan yr adran hon.
- (5) Rhaid i awdurdod lleol gymryd camau rhesymol i roi gwybod i blant, eu rhieni a phobl ifanc nad yw trefniadau a wneir o dan yr adran hon yn effeithio ar unrhyw hawliau a all fod ganddynt i apelio i Dribiwnlys Addysg Cymru.
- (6) Yn yr adran hon, ystyr "corff addysg" yw unrhyw un o'r canlynol—
 - (a) corff llywodraethu ysgol a gynhelir;
 - (b) corff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach;
 - (c) awdurdod lleol.
- (7) Yn yr adran hon, ystyr "sefydliad perthnasol" yw—
 - (a) ysgol a gynhelir yng Nghymru neu yn Lloegr;
 - (b) sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu yn Lloegr;
 - (c) sefydliad ôl-16 arbennig annibynnol ar y rhestr a gynhelir o dan adran 56;
 - (d) ysgol annibynnol yng Nghymru neu yn Lloegr;
 - (e) ysgol arbennig nas cynhelir;
 - (f) Academi.
- (8) At ddibenion yr adran hon ac adran 69 mae awdurdod lleol hefyd yn gyfrifol am blant y mae'n gofalu amdanynt nad ydynt yn ei ardal [F1 a phersonau sy'n cael eu cadw'n gaeth y mae'r awdurdod lleol hwnnw yn awdurdod cartref iddynt].

Diwygiadau Testunol

- F1** Geiriau yn a. 68(8) wedi eu mewnosod (1.9.2021) gan Rheoliadau Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cymru) 2021 (O.S. 2021/401), rhlau. 1(2), 33

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** A. 68 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler a. 100(3)
- I2** A. 68 mewn grym ar 1.9.2021 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/373, **erglau. 3, 4** (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/938, **ergl. 2(3)**)
- I3** A. 68 mewn grym ar 1.9.2021 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/373, **erglau. 6, 7** (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/938, **ergl. 2(4)(5)**)
- I4** A. 68 mewn grym ar 1.1.2022 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/1244, **ergl. 3(m)** (ynghyd ag **erglau. 4-21**) (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, **ergl. 3** ac (10.6.2022) gan O.S. 2022/663, **ergl. 3**)
- I5** A. 68 mewn grym ar 1.1.2022 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/1243, **ergl. 3(m)** (ynghyd ag **erglau. 4-23**) (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, **ergl. 2** ac (10.6.2022) gan O.S. 2022/663, **ergl. 2**)
- I6** A. 68 mewn grym ar 1.1.2022 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/1245, **erglau. 3(m), 4** (ynghyd ag **ergl. 1(4)**)

69 Gwasanaethau eirioli annibynnol

- (1) Rhaid i awdurdod lleol—
 - (a) gwneud trefniadau ar gyfer darparu gwasanaethau eirioli annibynnol ar gyfer y plant a'r bobl ifanc y mae'n gyfrifol amdanynt;
 - (b) atgyfeirio unrhyw blentyn neu berson ifanc y mae'n gyfrifol amdano sy'n gofyn am wasanaethau eirioli annibynnol i ddarparwr gwasanaeth eirioli annibynnol;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

- (c) atgyfeirio unrhyw berson sy'n gyfaill achos i blentyn y mae'n gyfrifol amdano ac sy'n gofyn am wasanaethau eirioli annibynnol i ddarparwr gwasanaeth eirioli annibynnol.
- (2) Yn yr adran hon ystyr "gwasanaethau eirioli annibynnol" yw cyngor a chymorth (drwy gynrychiolaeth neu fel arall) i blentyn, person ifanc neu gyfaill achos—
- (a) sy'n gwneud, neu sy'n bwriadu gwneud, apêl i Dribiwnlys Addysg Cymru o dan y Rhan hon,
- (b) sy'n ystyried pa un ai i apelio i'r Tribiwnlys ai peidio, neu
- (c) sy'n cymryd rhan, neu sy'n bwriadu cymryd rhan, mewn trefniadau a wneir o dan adran 68.
- (3) Wrth wneud trefniadau o dan yr adran hon, rhaid i awdurdod lleol roi sylw i'r egwyddor bod rhaid i unrhyw wasanaethau a ddarperir o dan y trefniadau fod yn annibynnol ar unrhyw berson sydd—
- (a) yn destun apêl i'r Tribiwnlys, neu
- (b) yn ymwneud ag ymchwilio i apêl o'r fath neu ddyfarnu arni.
- (4) Caiff y trefniadau gynnwys darpariaeth i'r awdurdod lleol wneud taliadau i unrhyw berson, neu mewn perthynas ag unrhyw berson, sy'n cyflawni swyddogaethau yn unol â'r trefniadau a wneir o dan yr adran hon.

Gwybodaeth Cychwyn

- 17** A. 69 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**
- 18** A. 69 mewn grym ar 1.9.2021 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/373, **erglau. 6, 7** (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/938, **ergl. 2(4)(5)**)
- 19** A. 69 mewn grym ar 1.9.2021 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/373, **erglau. 3, 4** (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/938, **ergl. 2(3)**)
- 110** A. 69 mewn grym ar 1.1.2022 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/1243, **ergl. 3(m)** (ynghyd ag **erglau. 4-23**) (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, **ergl. 2** ac (10.6.2022) gan O.S. 2022/663, **ergl. 2**)
- 111** A. 69 mewn grym ar 1.1.2022 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/1244, **ergl. 3(m)** (ynghyd ag **erglau. 4-21**) (fel y'u diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, **ergl. 3** ac (10.6.2022) gan O.S. 2022/663, **ergl. 3**)
- 112** A. 69 mewn grym ar 1.1.2022 at ddibenion penodedig gan O.S. 2021/1245, **erglau. 3(m), 4** (ynghyd ag **ergl. 1(4)**)

Apelau a cheisiadau i'r Tribiwnlys

70 Hawliau o ran apelau a cheisiadau

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys—
- (a) i benderfyniadau corff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol;
- (b) i gynlluniau datblygu unigol a lunnir neu a gynhelir gan gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol;
- (c) i gynlluniau datblygu unigol a ddiwygir gan awdurdod lleol o dan adran 27(6).
- (2) Caiff plentyn neu berson ifanc ac, yn achos plentyn, rhiant y plentyn, apelio i Dribiwnlys Addysg Cymru yn erbyn y materion a ganlyn—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

- (a) penderfyniad gan gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru o dan adran 11 neu gan awdurdod lleol o dan adran 13, 18 neu 26 o ran a oes gan berson anghenion dysgu ychwanegol;
 - (b) yn achos person ifanc, penderfyniad gan awdurdod lleol o dan adran 14(1)(c) (ii) o ran a oes angen llunio a chynnal cynllun datblygu unigol;
 - (c) y disgrifiad o anghenion dysgu ychwanegol person mewn cynllun datblygu unigol;
 - (d) y ddarpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun datblygu unigol neu'r ffaith nad yw darpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun (gan gynnwys a yw'r cynllun yn pennu y dylai darpariaeth ddysgu ychwanegol gael ei darparu yn Gymraeg);
 - (e) y ddarpariaeth a gynhwysir mewn cynllun datblygu unigol o dan adran 14(6) neu 19(4) neu'r ffaith nad yw darpariaeth o dan yr adrannau hynny yn y cynllun;
 - (f) yr ysgol a enwir mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48;
 - (g) os nad enwir ysgol mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48, y ffaith honno;
 - (h) penderfyniad o dan adran 27 i beidio â diwygio cynllun datblygu unigol;
 - (i) penderfyniad o dan adran 28 i beidio â chymryd drosodd y cyfrifoldeb am gynllun datblygu unigol yn dilyn cais i ystyried gwneud hynny;
 - (j) penderfyniad i beidio â chynnal cynllun datblygu unigol o dan adran 31(5) neu 31(6);
 - (k) penderfyniad o dan adran 32(2) y dylai corff llywodraethu ysgol a gynhelir beidio â chynnal cynllun;
 - (l) gwrthodiad i benderfynu ar fater ar y sail bod adran 11(3)(b), 13(2)(b), 18(2)(b) neu 29(2)(a) yn gymwys (dim newid sylweddol mewn anghenion a dim gwybodaeth newydd sy'n effeithio'n sylweddol ar y penderfyniad).
- (3) Caiff plentyn neu riant plentyn wneud cais i Dribiwnlys Addysg Cymru am ddatganiad bod gan y plentyn y galluedd neu nad oes ganddo'r galluedd i ddeall—
- (a) gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi i blentyn neu ddogfennau y mae rhaid eu rhoi i blentyn o dan y Rhan hon, neu
 - (b) yr hyn y mae arfer yr hawliau a roddir i blentyn gan y Rhan hon yn ei olygu.
- (4) Mae arfer hawliau o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i—
- (a) darpariaeth a wneir gan reoliadau o dan adrannau 74, 75, 83 ac 85(8);
 - (b) adran 85(4).

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C1 A. 70 addaswyd (1.9.2021) gan Rheoliadau Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cymru) 2021 (O.S. 2021/401), rhlau. 1(2), 41

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 70 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler a. 100(3)

I14 A. 70 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(f)**

71 Penderfyniadau ar apelau a cheisiadau o dan adran 70

- (1) Ar apel o dan adran 70(2), caiff Tribiwnlys Addysg Cymru—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

- (a) gwrthod yr apêl;
 - (b) gorchymyn bod gan berson, neu nad oes gan berson, anghenion dysgu ychwanegol o fath a bennir yn y gorchymyn;
 - (c) gorchymyn i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol lunio cynllun datblygu unigol;
 - (d) gorchymyn i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol ddiwygio cynllun datblygu unigol fel a bennir yn y gorchymyn;
 - (e) gorchymyn i gorff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru neu gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol barhau i gynnal cynllun datblygu unigol (gyda diwygiadau neu hebddynt);
 - (f) gorchymyn i awdurdod lleol gymryd drosodd y cyfrifoldeb am gynnal cynllun datblygu unigol;
 - (g) gorchymyn i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol adolygu cynllun datblygu unigol;
 - (h) anfon yr achos yn ôl i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru sy'n gyfrifol am y mater neu i'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am y mater er mwyn iddo ailystyried, ar ôl rhoi sylw i unrhyw sylwadau a wneir gan y Tribiwnlys, a oes angen gwneud penderfyniad gwahanol neu gymryd camau gwahanol.
- (2) Ar gais o dan adran 70(3) mewn cysylltiad â phlentyn, caiff Tribiwnlys Addysg Cymru ddatgan naill ai bod gan y plentyn y galluedd neu nad oes ganddo'r galluedd i ddeall—
- (a) gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi neu ddogfennau y mae rhaid eu rhoi i blentyn o dan y Rhan hon, neu
 - (b) yr hyn y mae arfer yr hawliau a roddir i blentyn gan y Rhan hon yn ei olygu.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 71 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**

I16 A. 71 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(f)**

72 Hawliau o ran apelio: personau sy'n cael eu cadw'n gaeth

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys—
 - (a) i benderfyniadau awdurdod cartref yng Nghymru o dan adran 40;
 - (b) i gynlluniau datblygu unigol a gedwir gan awdurdod cartref o dan adran 42.
- (2) Caiff person sy'n cael ei gadw'n gaeth ac, yn achos person sy'n cael ei gadw'n gaeth sy'n blentyn, rhiant y person sy'n cael ei gadw'n gaeth, apelio i Dribiwnlys Addysg Cymru yn erbyn y materion a ganlyn—
 - (a) penderfyniad gan yr awdurdod cartref o ran a oes gan berson sy'n cael ei gadw'n gaeth anghenion dysgu ychwanegol;
 - (b) penderfyniad gan yr awdurdod cartref o ran a fydd angen i gynllun datblygu unigol gael ei gynnal ar gyfer person sy'n cael ei gadw'n gaeth pan gaiff y person ei ryddhau;
 - (c) y disgrifiad o anghenion dysgu ychwanegol person mewn cynllun datblygu unigol;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

- (d) y ddarpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun datblygu unigol neu'r ffaith nad yw darpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun (gan gynnwys a yw'r cynllun yn pennu y dylai darpariaeth ddysgu ychwanegol gael ei darparu yn Gymraeg);
 - (e) y ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys mewn cynllun datblygu unigol o dan adran 40(7) neu'r ffaith nad yw darpariaeth o dan o dan yr adran honno yn y cynllun;
 - (f) yr ysgol a enwir mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48;
 - (g) os nad enwir ysgol mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48, y ffaith honno;
 - (h) gwrthodiad i wneud penderfyniad o dan adran 40(2) ar y sail bod adran 41(2) (b) yn gymwys (dim newid sylweddol mewn anghenion a dim gwybodaeth newydd sy'n effeithio'n sylweddol ar y penderfyniad).
- (3) Mae arfer hawliau o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i—
- (a) darpariaeth a wneir gan reoliadau o dan adrannau 74, 75, 83 ac 85(8);
 - (b) adran 85(4).

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C2 A. 72 addaswyd (1.9.2021) gan Rheoliadau Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cymru) 2021 (O.S. 2021/401), rhlau. 1(2), **41**

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 72 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**

I18 A. 72 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(f)**

73 Penderfyniadau ar apelau o dan adran 72

Ar apêl o dan adran 72, caiff Tribiwnlys Addysg Cymru—

- (a) gwrthod yr apêl;
- (b) gorchymyn bod gan berson sy'n cael ei gadw'n gaeth neu nad oes gan berson sy'n cael ei gadw'n gaeth anghenion dysgu ychwanegol o fath a bennir yn y gorchymyn;
- (c) gorchymyn i awdurdod cartref lunio cynllun datblygu unigol;
- (d) gorchymyn i awdurdod cartref ddiwygio cynllun datblygu unigol fel a bennir yn y gorchymyn;
- (e) anfon yr achos yn ôl i'r awdurdod cartref sy'n gyfrifol am y mater er mwyn iddo ailystyried, ar ôl rhoi sylw i unrhyw sylwadau a wneir gan y Tribiwnlys, a oes angen gwneud penderfyniad gwahanol neu gymryd camau gwahanol.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 73 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**

I20 A. 73 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(f)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

74 Rheoliadau ynghylch apelau a cheisiadau

- (1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach ynghylch apelau a cheisiadau i Dribiwnlys Addysg Cymru o dan y Rhan hon, gan gynnwys, er enghraifft, ddarpariaeth—
 - (a) ynghylch materion eraill yn ymwneud â chynllun datblygu unigol y gellir dwyn apêl yn ei erbyn;
 - (b) ynghylch gwneud apelau neu geisiadau a dyfarnu arnynt;
 - (c) sy'n rhoi pwerau pellach i'r Tribiwnlys wrth ddyfarnu ar apelau neu geisiadau;
 - (d) ar gyfer apelau neu geisiadau heb wrthwynebiad.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1)(c) gynnwys darpariaeth sy'n rhoi pŵer i'r Tribiwnlys, wrth ddyfarnu ar apêl yn erbyn mater neu wrth ddyfarnu ar gais, i wneud argymhellion mewn cysylltiad â materion eraill (gan gynnwys materion na chaniateir i apêl gael ei dwyn neu i gais gael ei ddwyn yn eu herbyn).

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 74 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**

I22 A. 74 mewn grym ar 2.11.2020 gan O.S. 2020/1182, **rhl. 2(g)**

75 Rheoliadau ynghylch y weithdrefn

- (1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—
 - (a) cychwyn apêl neu gais o dan y Rhan hon;
 - (b) trafodion Tribiwnlys Addysg Cymru ar apêl neu gais o dan y Rhan hon.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) gynnwys darpariaeth—
 - (a) o ran y cyfnod y mae apelau neu geisiadau i gael eu cychwyn ynddo a'r dull ar gyfer cychwyn apelau neu geisiadau;
 - (b) pan fo awdurdodaeth y Tribiwnlys yn cael ei harfer gan fwy nag un tribiwnlys—
 - (i) ar gyfer penderfynu pa dribiwnlys sydd i wrando ar unrhyw apêl neu gais, a
 - (ii) ar gyfer trosglwyddo trafodion o un tribiwnlys i dribiwnlys arall;
 - (c) ar gyfer galluogi i unrhyw swyddogaethau sy'n ymwneud â materion sy'n rhagarweiniol i apêl neu gais neu faterion sy'n gysylltiedig ag apêl neu gais gael eu cyflawni gan y Llywydd neu gan y cadeirydd cyfreithiol;
 - (d) i wrandawiadau gael eu cynnal yn absenoldeb aelod ac eithrio'r cadeirydd cyfreithiol;
 - (e) o ran y personau a gaiff ymddangos ar ran y partïon;
 - (f) ar gyfer rhoi unrhyw hawliau o ran datgelu neu arolygu dogfennau neu o ran manylion pellach y caniateir i'r llys sirol eu rhoi;
 - (g) sy'n ei gwneud yn ofynnol i bersonau fod yn bresennol i roi tystiolaeth a dangos dogfennau;
 - (h) ar gyfer awdurdodi i lwon gael eu gweinyddu ar gyfer tystion;
 - (i) ar gyfer dyfarnu ar apelau neu geisiadau heb wrandawriad o dan amgylchiadau rhagnodedig;
 - (j) o ran tynnu apelau neu geisiadau yn ôl;
 - (k) o ran dyfarnu costau neu dreuliau;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

- (l) ar gyfer asesu neu setlo fel arall unrhyw gostau neu dreuliau (ac, yn benodol, ar gyfer galluogi i gostau neu dreuliau o'r fath gael eu hasesu yn y llys sirol);
 - (m) ar gyfer cofrestru penderfyniadau a gorchmynion a chael prawf ohonynt;
 - (n) ar gyfer galluogi'r Tribiwnlys i adolygu ei benderfyniadau, neu i ddirymu neu amrywio ei orchmynion, o dan amgylchiadau rhagnodedig;
 - (o) ar gyfer galluogi'r Tribiwnlys i atal trafodion;
 - (p) ar gyfer ychwanegu ac amnewid partïon;
 - (q) ar gyfer galluogi delio ag apelau neu geisiadau gan bersonau gwahanol gyda'i gilydd;
 - (r) i apêl neu gais o dan y Rhan hon gael ei gwrando neu ei wrando, o dan amgylchiadau a ragnodir yn y rheoliadau, gyda hawliad o dan Bennod 1 o Ran 6 o [Ddeddf Cydraddoldeb 2010 \(p. 15\)](#).
- (3) Rhaid i drafodion gerbron y Tribiwnlys gael eu cynnal yn breifat, ac eithrio o dan amgylchiadau rhagnodedig.
- (4) Nid yw Rhan 1 o [Ddeddf Cymrodeddu 1996 \(p. 23\)](#) yn gymwys i unrhyw drafodion gerbron y Tribiwnlys, ond caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n cyfateb i unrhyw ddarpariaeth yn y Rhan honno.

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 75 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 100\(3\)](#)

I24 A. 75 mewn grym ar 2.11.2020 at ddibenion penodedig gan O.S. 2020/1182, [rhl. 3\(1\)\(i\)](#)

I25 A. 75 mewn grym ar 1.9.2021 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2021/373, [ergl. 8\(g\)](#)

76 Cyrff GIG: tystiolaeth ac argymhellion y Tribiwnlys

- (1) Caiff Tribiwnlys Addysg Cymru, mewn perthynas ag apêl o dan y Rhan hon,—
- (a) arfer ei swyddogaethau i'w gwneud yn ofynnol i gorff GIG roi tystiolaeth ynghylch arfer swyddogaethau'r corff;
 - (b) gwneud argymhellion i gorff GIG ynghylch arfer swyddogaethau'r corff.
- (2) Nid oes dim yn is-adran (1) sy'n effeithio ar gyffredinolrwydd y pwerau i wneud rheoliadau yn adrannau 74 a 75.
- (3) Rhaid i gorff GIG y gwnaed argymhelliad iddo gan y Tribiwnlys lunio adroddiad i'r Tribiwnlys cyn diwedd unrhyw gyfnod rhagnodedig sy'n dechrau â'r dyddiad y gwneir yr argymhelliad.
- (4) Rhaid i'r adroddiad o dan is-adran (3) nodi—
- (a) y camau y mae'r corff GIG wedi eu cymryd neu'n bwriadu eu cymryd mewn ymateb i'r argymhelliad, neu
 - (b) pam nad yw'r corff GIG wedi cymryd unrhyw gamau a pham nad yw'n bwriadu cymryd unrhyw gamau mewn ymateb i'r argymhelliad.

Gwybodaeth Cychwyn

I26 A. 76 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 100\(3\)](#)

I27 A. 76 mewn grym ar 2.11.2020 at ddibenion penodedig gan O.S. 2020/1182, [rhl. 3\(1\)\(i\)](#)

I28 A. 76 mewn grym ar 1.9.2021 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2021/373, [ergl. 8\(g\)](#)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

77 Cydymffurfedd â gorchymynion

- (1) Os yw Tribiwnlys Addysg Cymru yn gwneud gorchymyn o dan y Rhan hon, rhaid i'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol o dan sylw gydymffurfio â'r gorchymyn cyn diwedd unrhyw gyfnod rhagnodedig sy'n dechrau â'r dyddiad y caiff ei wneud.
- (2) Rhaid i'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol o dan sylw lunio adroddiad i'r Tribiwnlys yn datgan a yw wedi cydymffurfio â'r gorchymyn a sut y gwnaeth gydymffurfio â'r gorchymyn, cyn diwedd cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod cyntaf ar ôl diwedd y cyfnod a ragnodir o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

- I29** A. 77 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**
- I30** A. 77 mewn grym ar 2.11.2020 at ddibenion penodedig gan O.S. 2020/1182, **rhl. 3(1)(i)**
- I31** A. 77 mewn grym ar 1.9.2021 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(g)**

78 Pŵer i rannu dogfennau a gwybodaeth arall â Gweinidogion Cymru

Caiff Tribiwnlys Addysg Cymru rannu â Gweinidogion Cymru unrhyw ddogfen neu wybodaeth arall sydd yn ei feddiant sy'n ymwneud â pha un a fu neu a fydd cydymffurfedd â gorchymyn neu argymhelliad a wnaed gan y Tribiwnlys o dan y Rhan hon ai peidio neu sy'n ymwneud â pha un a gafodd neu a gaiff gorchymyn neu argymhelliad o'r fath ei ddilyn ai peidio.

Gwybodaeth Cychwyn

- I32** A. 78 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**
- I33** A. 78 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(g)**

79 Trosedd

- (1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person hwnnw heb esgus rhesymol yn methu â chydymffurfio ag unrhyw ofyniad—
 - (a) mewn cysylltiad â datgelu neu arolygu dogfennau, neu
 - (b) i fod yn bresennol i roi tystiolaeth a dangos dogfennau,pan fo'r gofyniad hwnnw wedi ei osod drwy reoliadau o dan adran 74 neu 75 mewn perthynas ag apêl neu gais o dan adran 70 neu 72.
- (2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar gollfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

Gwybodaeth Cychwyn

- I34** A. 79 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**
- I35** A. 79 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(g)**

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau. (See end of Document for details)

80 Lwfansau am fod yn bresennol yn Nhribiwnlys Addysg Cymru

Caiff Gweinidogion Cymru dalu lwfansau at ddiben presenoldeb personau yn Nhribiwnlys Addysg Cymru neu mewn cysylltiad â hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I36 A. 80 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**

I37 A. 80 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(g)**

81 Apelau o Dribiwnlys Addysg Cymru i'r Uwch Dribiwnlys

- (1) Caiff parti i unrhyw drafodion o dan adran 70 neu 72 gerbron Tribiwnlys Addysg Cymru apelio i'r Uwch Dribiwnlys ar unrhyw bwynt cyfreithiol sy'n deillio o benderfyniad a wneir gan Dribiwnlys Addysg Cymru yn y trafodion hynny.
- (2) Dim ond os yw Tribiwnlys Addysg Cymru neu'r Uwch Dribiwnlys, ar gais a wneir gan y parti o dan sylw, wedi rhoi ei ganiatâd y caniateir i apêl gael ei dwyn o dan is-adran (1).
- (3) Mae adran 12 o **Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodaeth 2007 (p. 15)** (trafodion ar apêl i'r Uwch Dribiwnlys) yn gymwys mewn perthynas ag apelau i'r Uwch Dribiwnlys o dan yr adran hon fel y mae'n gymwys mewn perthynas ag apelau iddo o dan adran 11 o'r Ddeddf honno, ond fel pe bai cyfeiriadau at y Tribiwnlys Haen Gyntaf yn gyfeiriadau at Dribiwnlys Addysg Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I38 A. 81 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 100(3)**

I39 A. 81 mewn grym ar 1.9.2021 gan O.S. 2021/373, **ergl. 8(g)**

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 01/07/2022.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Mae newidiadau yn dal heb eu gwneud i Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Mae unrhyw newidiadau sydd wedi cael eu gwneud yn barod gan y tîm yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt gydag anodiadau.